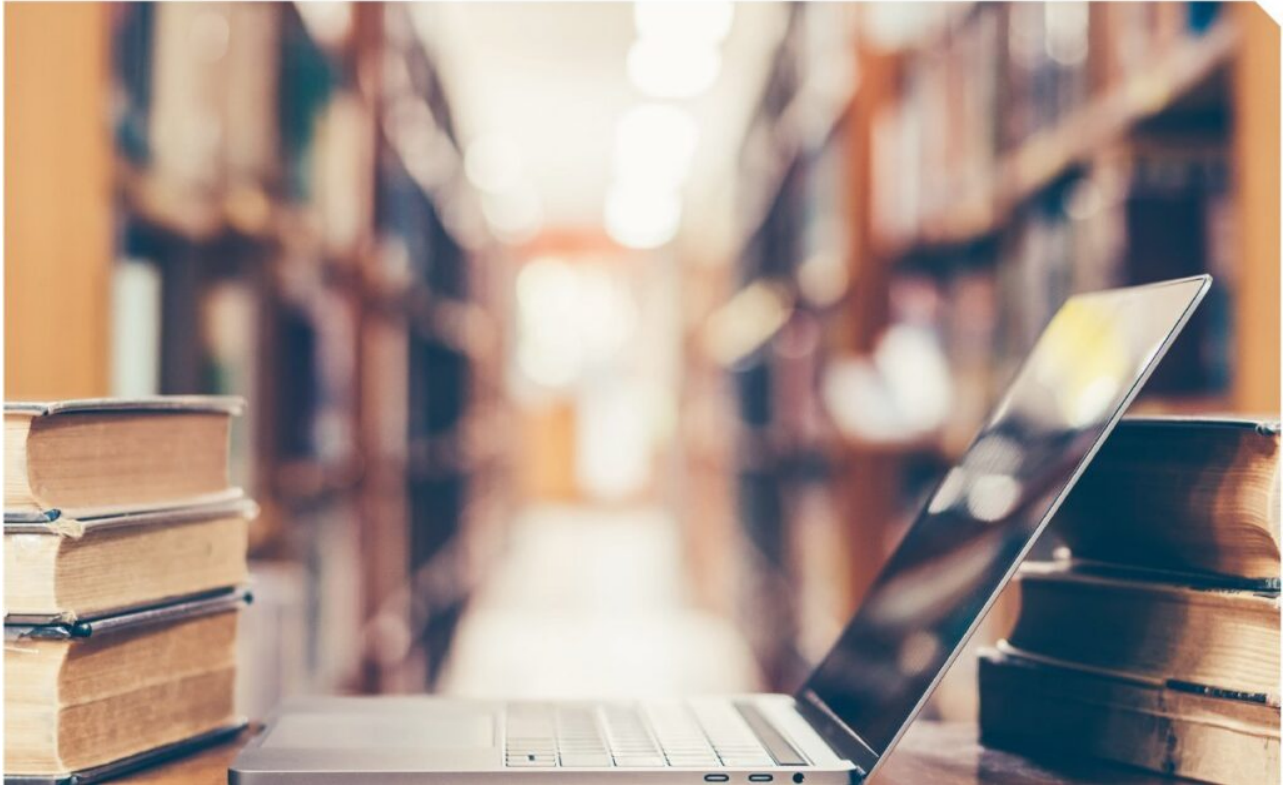

Bibliotheek kan veel betekenen voor digitale vaardigheden

16 juni 2022

De hoofdfunctie van bibliotheken is wettelijk vastgelegd¹ : ‘het bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling en verbetering van de maatschappelijke kansen van het algemene publiek’. In diezelfde wet staat letterlijk dat ze dat niet alleen doen door kennis en informatie ter beschikking te stellen, maar ook door het organiseren van ontmoeting en debat, het bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie en het kennis laten maken met kunst en cultuur.

Met dit doel in gedachten, is het begrijpelijk dat er in veel bibliotheken een IDO aanwezig is: een Informatiepunt Digitale Overheid². Hier kan iedereen terecht met vragen over bijvoorbeeld DigiD, belastingen en het aanvragen van toeslagen. En je hoeft daarvoor geen lid te zijn van de bibliotheek.

U herinnert zich wellicht minister de Jonge, die tijdens coronapersconferenties verwees naar de bibliotheek voor wie problemen had met het installeren van de CoronaCheck-app. Naast deze app gebruikt de zorg steeds meer andere e-health apps, portalen, videobeloplossingen en PGO's - waar digitaal beperkten ook problemen mee hebben.

Praktijkvoorbeeld 1

Huisarts Bart Timmers uit 's-Heerenberg gebruikt in zijn praktijk veel van dergelijke digitale middelen om zijn patiënten te helpen. Hij liep er tegenaan dat niet al zijn patiënten in staat zijn om deze middelen probleemloos te gebruiken, terwijl veel dat wel graag wilden. Hij stelde hierover eind 2019 vragen aan zijn gemeente: kunnen we niet gezamenlijk iets doen om patiënten hierbij te ondersteunen?

Timmers hoorde tot zijn verbazing dat er via de bibliotheken al veel gedaan werd. In gesprek met de bibliotheek vielen de schellen van zijn ogen. Een afspraak was snel gemaakt en de synergie werd direct gevonden. Ze organiseerden met de lokale welzijnsorganisatie gezamenlijke bijeenkomsten om mensen te laten zien wat er mogelijk was en hoe zij hen hierbij konden ondersteunen. Timmers maakte zelfs informatiefilmpjes, zodat hij niet altijd aanwezig hoefde te zijn om zijn boodschap te verkondigen³.

Het lukt de samenwerkingspartners zo om meer mensen op een betere manier te bereiken. Bovendien overtuig je mensen met een gezamenlijke, eenduidige boodschap ook eerder. “Inmiddels zijn er korte lijnen tussen de organisaties ontstaan en verwijst ik ook tijdens mijn spreekuur door naar de bibliotheek als mensen meer digitaal willen, maar het niet goed lukt”, vertelt Timmers^{4,5}.

Praktijkvoorbeeld 2

Een ander voorbeeld is de bibliotheek De Tweede Verdieping in Nieuwegein. Zij zijn al jaren actief bezig met het concept positieve gezondheid (PG)⁶. PG zet in op een verschuiving van ziekte zorg naar gezondheidszorg: door breder te kijken naar gezondheid en zich niet alleen te richten op lichaamsfuncties, maar ook op wat het leven betekenisvol maakt. Bijvoorbeeld mentaal welbevinden, zingeving en de vraag of je nog meedoet in de maatschappij.

In Nieuwegein geven ze dit vorm door actief onderdeel te zijn van een netwerk, waar onder andere ook welzijn, zorg, sportverenigingen en de gemeente in zitten. Er is een nauwe samenwerking en er wordt veel gezamenlijk georganiseerd⁷.

Rebecca Wolf, projectleider PG, zegt hierover: “De uitleenfunctie van de bibliotheek verschuift steeds meer naar de informatiefunctie. Als je dit goed oppakt, levert dat ook wat op door minder dure zorg en minder eenzaamheid. We zijn nu bezig om dit wetenschappelijk te onderbouwen.”

Link met zorg

De link tussen de bieb in Nieuwegein en de zorg wordt ook gelegd door het programma ‘welzijn op recept’⁸. Een huisarts of andere eerstelijns zorgverlener verwijst hierbij een patiënt door naar een welzijnscoach die goed op de hoogte is van alles wat er wordt georganiseerd voor de verschillende doelgroepen. Bijvoorbeeld het PLUS-café dat door de bibliotheek wordt georganiseerd. Dit is het lifestyle-café voor bewuste 55-plussers uit Nieuwegein en omgeving, met activiteiten en workshops rondom gezondheid, lifestyle, cultuur, digitale media of de actualiteit.

Verder zijn er de wekelijkse bijeenkomsten van Lucky Life, waarbij medestadsbewoners elkaar ontmoeten. Er wordt met elkaar gepraat over hoe je gezond en gelukkig kunt leven, tips worden uitgewisseld en er zijn inspirerende workshops over gezondheid en leefstijl. Elke maand wordt een ander thema toegelicht door een gezondheidsprofessional⁹. Naast de groep mensen die via een welzijnscoach of andere professional naar de activiteiten komen, horen deelnemers ook bij de groep die nog net wat zelfstandiger is: wel op zoek naar meer informatie en een maatje of groep bewoners om samen mee op te trekken, maar zonder tussenkomst van een professional.

Praktijkvoorbeeld 3

Eén laatste voorbeeld is het project van huisartsengroep Damzicht in Schiedam¹⁰. De huisartsen liepen er in 2016 al tegenaan dat informatie bij sommige patiënten niet goed bleef

hangen. De conclusie was snel getrokken dat communicatie met patiënten in een achterstandswijk een uitdaging is. Daar legden ze zich echter niet bij neer.

Samen met de Stichting Lezen en Schrijven gingen ze in gesprek met medewerkers en patiënten. Eén van de lessen was dat het bespreekbaar maken van laaggeletterdheid veel opleverde. Het bleek dat, als je het onderwerp op de juiste wijze ter sprake brengt, veel patiënten aangeven dat schriftelijke en vaak ook mondelinge informatie voor hen te moeilijk is. Dat wordt sindsdien geregistreerd in het HIS waardoor huisartsen er specifiek rekening mee kunnen houden. Bijvoorbeeld door op een andere manier afspraken te maken of meer gebruik te maken van beeldend voorlichtingsmateriaal.

In eerste instantie vonden deze gesprekken in de bibliotheek plaats, maar ze zijn inmiddels verplaatst naar de huisartsenpraktijk zelf. Vrijwilligers van de het Taal+Loket staan daar wekelijks klaar om patiënten te helpen met moeilijke informatie en om meer te vertellen over taalactiviteiten en -cursussen in de buurt. Het Taal+Loket is een samenwerkingsverband van SWS Welzijn, Vluchtelingenwerk Maasdelta, afdeling Schiedam en de Bibliotheek Schiedam.

Loop binnen bij bieb

Laat deze voorbeelden een inspiratie zijn om eens kennis te maken bij uw lokale bibliotheek en samen te zoeken naar de synergie. Wellicht een IDO in de centrale hal van uw organisatie om mensen te helpen bij de e-health mogelijkheden die u aanbiedt? Of een gezamenlijke bijeenkomst voor uw patiënten in de bibliotheek? U zult mogelijk verbaasd zijn wat er al gebeurt, maar erbij aansluiten vanuit de zorg levert echt synergie op. En dat hebben we hard nodig!

Referenties

CV

Met dank aan:

Bart Timmers, Huisarts bij Groepspraktijk Huisart - sen Bergh, 's-Heerenberg.

Peter van Eijk, Directeur-Bestuurder BiSC, Utrecht.

Roel Zuidhof, Directeur-Bestuurder Bibliotheek De Tweede Verdieping, Nieuwegein.

Rebecca Wolf, Adviseur en projectleider positieve gezondheid Bibliotheek De Tweede Verdieping, Nieuwegein.

Op 27 september organiseert Bibliotheek De Tweede Verdieping en BiSC (www.biscutrecht.nl) in Nieuwegein een conferentie over Positieve Gezondheid waar ook nadrukkelijk zorgprofessionals voor zijn uitgenodigd.

Meer informatie:

